

Minister Zdrowia

Warszawa, 28 lipca 2020 r.

ROO.054.13.2020.

Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Pani Rzeczniku,

w odpowiedzi na korespondencję znak V.7018.481.2020.GH, proszę o przyjęcie poniższego.

Na wstępie pragnę poinformować, że dostrzegamy powstające w niektórych sytuacjach i okolicznościach trudności w wykonywaniu i egzekwowaniu omawianego obowiązku. Niemniej jednak, wprowadzone rozwiązanie, polegające na możliwości wyłączenia się przez daną osobę z obowiązku zakrycia ust i nosa poprzez oświadczenie o braku takiej możliwości z uwagi na stan zdrowia (bez okazywania zaświadczenia czy orzeczenia), wydaje się być obecnie jedyną możliwością.

Stan zdrowia niektórych osób nie pozwala na skorzystanie z żadnej formy zakrywania ust i nosa. Dotyczyć to może niektórych chorób układu oddechowego, ale również chorób natury psychiatrycznej oraz niepełnosprawności. Wobec tego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 1066, z późn. zm.) został sformułowany taki wyjątek (§ 19 ust. 3 pkt 3). Innym rozwiązaniem, przy braku takiego wyłączenia, byłby zakaz przebywania osób, które nie mogą zakrywać ust i nosa z uwagi na stan zdrowia, m.in. w pomieszczeniach zamkniętych: sklepach, biurach, świątyniach czy środkach zbiorowej komunikacji publicznej.

Kolejną kwestią jest katalog wyłączenia z § 19 ust. 3 pkt 3 ww. rozporządzenia, sformułowany w sposób możliwie jak najbardziej generalny. Należy mieć na uwadze, że przyczyny natury zdrowotnej, które uniemożliwią zakrycie ust i nosa (przy pomocy maseczki, przyłbicy czy części odzieży), to całe spektrum chorób i schorzeń oraz ich objawów. Nie jest zatem możliwe ustanowienie katalogu przyczyn zdrowotnych (poprzez wskazanie chorób czy nawet konkretnych objawów), dla których dana osoba może zostać wyłączona z przedmiotowego obowiązku.

Następna sprawa obejmuje kwestię powoływania się na ten wyjątek przez daną osobę, gdyż zgodnie z ww. przepisem rozporządzenia "okazanie orzeczenia lub zaświadczenia w tym zakresie nie jest wymagane". Trzeba mieć na uwadze, że dane dotyczące stanu zdrowia są danymi wrażliwymi i ich przekazywanie (przetwarzanie) przez nieokreśloną grupę osób (np. obsługę sklepu), w przypadku gdyby jednak przepisy rozporządzenia wymuszały fakt przedstawienia orzeczenia lub zaświadczenia o stanie zdrowia, łamałaby inne normy prawne, w tym te wskazane w Konstytucji RP (ochrona informacji). Nie można by również wykluczyć zjawiska stygmatyzacji takich osób: uznania osób z daną chorobą za niebezpieczne. Poza tym, obsługa sklepu, galerii czy innych punktów usługowych nie posiada kwalifikacji, wiedzy, doświadczenia i kompetencji do oceny stanu zdrowia danej osoby oraz decydowaniu czy dana choroba, schorzenie (czy same pojedyncze objawy) klasyfikuje się do objęcia tej osoby omawianym wyjątkiem.

Jednocześnie, należy wskazać na nasuwający się wniosek z obserwacji stosowania przepisu oraz napływających sygnałów: "wyłączenie się" przez daną osobę z obowiązku zakrywania ust i nosa przez oświadczenie o stanie zdrowia, które uniemożliwia jego spełnienie, jest nadużywane i wykorzystywane przez osoby zdrowe, nie mające ku wypełnieniu tego obowiązku przeciwwskazań, z różnych powodów (np. braku chęci podporządkowania się do obowiązującego prawa, ignorancji itd.). Zdaje się, że przy braku takiego zjawiska (tj. nadużywania i wykorzystywania omawianego wyjątku) opisany przez RPO problem by nie istniał: sprzedawcy (obsługa sklepów, galerii) miałyby na uwadze, że na omawiany wyjątek powołują się rzeczywiście tylko te osoby, które z przyczyn zdrowotnych nie mogą zakrywać ust i nosa, przy czym nie każda choroba, schorzenie czy objaw chorobowy powoduje brak możliwości wywiązania się z tego obowiązku.

Trzeba wskazać, że odwołując się do odpowiedzialności oraz troski jednostek za inne jednostki i zbiorowość, Ministerstwo Zdrowia wydaje komunikaty dotyczące potrzeby

zakrywania ust i nosa - głównie dlatego, że zakrywanie ust i nosa zmniejsza możliwość zarażania innych osób (zakrywanie ust i nosa "chroni innych przed nami").

Z poważaniem,

Waldemar Kraska

Sekretarz Stanu

/dokument podpisany elektronicznie/